

Christopher Carlsen
Postboks 1012
3601 Kongsberg

Vår dato: 24.04.2015
Vår ref.: 201403782-6
Arkiv: 311
Deres dato: 03.07.2014
Deres ref.: BTZEME

Saksbehandler:
Eline Nordseth Berg
22959210/enbe@nve.no

Urdalen minikraftverk, Tinn kommune, Telemark - tiltaket er vurdert ikke konsesjonspliktig

Vi viser til melding av 3.7.2014 om Urdalen minikraftverk og vår befaring 17.9.2014. NVE skal på bakgrunn av opplysningene i meldingen avgjøre om utbyggingen medfører slike skader eller ulemper for allmenne interesser at tiltaket må ha konsesjon etter vannressursloven § 8.

Orientering om tiltaket

Tiltakshaver Christopher Carlsen ber om vurdering av konsesjonsplikt for Urdalen minikraftverk i Urdalsåi i Tinn kommune. Ved det planlagte inntaket drenerer Urdalsåi et nedbørfelt på 20,1 km², og elva renner videre sørover og ut i Tinnsjø. I tiltaksområdet er det yngre blandingsskog, 30-40 år gammel. Inntaket til kraftverket er planlagt på kote 321. Fra inntaket vil vannet gå i en vannvei på 620 m og røret vil ha diameter 790-830 mm. Rørtraseen vil krysse et jorde, deretter gå langs eksisterende skogsvei. All berørt grunn eies av tiltakshaver. Vannveien har sitt utløp i Urdalsåi på kote 239 ved planlagt kraftstasjon. Lengde på berørt elvestrekning er 730 m. Kraftverket vil ha en installert effekt på 660 kW, og en gjennomsnittlig årlig kraftproduksjon på 1,3 GWh, ifølge meldingen. Adkomst til både inntak og kraftstasjon vil være langs eksisterende traktorveier. Minstevannføringen er planlagt lik alminnelig lavvannføring på 44 l/s.

Urdalen minikraftverk – hoveddata		
TILSIG	Hovedalternativ	
Nedbørfelt	km ²	20,1
Middelvannføring	l/s	358
Alminnelig lavvannføring	l/s	44
Planlagt minstevannføring	l/s	44
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	321
Avløp	moh.	239
Inntaksmagasinetts volum	m ³	60
Lengde på berørt elvestrekning	m	730
Brutto fallhøyde	m	82
Slukeevne, maks	l/s	1100
Slukeevne, min	l/s	10
Installert effekt, maks	kW	660
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	0,5
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	0,8
Produksjon, årlig middel	GWh	1,3

Høring

Meldingen er sendt Tinn kommune, Telemark fylkeskommune og Fylkesmannen i Telemark på høring. Dette anses tilstrekkelig for meldinger. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Tinn kommune har uttalt 14.10.2014:

«Vi viser til motteke høyringsbrev med vedlegg. Tinn kommune er beden om å informere om kjende allmenne interesser som blir berørt av tiltaket og eventuelt andre faktisk tilhøve som kan påverke gjennomføringa. Dei ulike momenta som vedrører naturmangfaldet er skildra ut frå dokumentert kunnskap og vurderingar frå lokalkjende, jf. nml. § 8.

Planstatus

Området inngår i eit stort samanhengande LNF-område i gjeldande kommuneplan. Det er ikkje i det aktuelle området fastsett føresegner som gjev høve til spreitt utbygging verken til heilårsbustadar eller fritidsbustadar.

Friluftsliv

Den aktuelle elvestrekningen er, så langt vi har kjennskap til, lite nytta til allmenne friluftslivsmål. Strekninga nedstrøms planlagt kraftstasjon og ned til Tinnsjø ved Urdalsstøe har nok større verdi, både pga. atkomsten til sjøen og eksisterande tilrettelegging med godt kjørbar skogsbilveg. Her finn ein også ein velkjend beverlokalitet for den som ønskjer å oppleve denne arten.

Kulturminne

Vi kjenner ikkje til automatisk freda kulturminne i influensområdet. Nyare kulturminne finst det naturleg nok knytt til tidlegare drift og busetnad på gardane og stigar og klopper til eigedomane med ulik alder og kvalitet.

Jord- og skogbruk

Rørtraseen vil krysse nedkant av overflatedyrka jordbruksareal tilhøyrande Negarden Urdalen. Rørtraseen vil også delvis følgje eksisterande traktorveg som går på austsida av Urdalsåi. Vegene har m.a. funksjon som atkomst til produktive skogareal.

Ved drift av jord og skog må ein pårekne bruk av traktor og andre tyngre terrenggåande maskiner. Desse kan skade nedgrave trykkrøyr viss det er for dårleg overdekking. Det er viktig å planlegge tiltaket i lys av dette for å unngå at røyret skal kunne verke som en vesentleg barriere for atkomst til areala. Vi går ut frå at dette er problemstillingar som lar seg løyse i dialog mellom tiltakshavar og organet som behandlar byggesøknaden.

...

Verdifulle naturtypar

Kommunen har ikkje opplysningar om verdifulle naturtypar i influensområdet utover det som er skildra i vedlegg til konsesjonssøknaden. Ein naturtype (DN-handboka) D12 Store gamle trær er registrert ned for Øvre Urdalen 165/3. denne inngår også som utvalt MIS-område og forutsettast forvalta som det i samsvar med skogbruksplan. Det same gjeld utvalde MIS-område på naboeigedomen 165/10.

Raudlista artar

Kommunen har ikkje opplysningar om raudlista artar utover det som er beskrive i vedlegg til konsesjonssøknaden.

Viltområde

I viltområdekart er Urdalsgrenda vist som beitområde for hjort. Eit område sørover frå Kasin, aust for inntaksdam, er registrert som yngleområde for jerpe.

Eksisterande vassuttak

Vi er ikkje kjende med vassuttak som blir berørt av tiltaket.»

Telemark fylkeskommune har uttalt 3.10.2014:

«...

Hensyn til automatisk fredete kulturminner

Vi har ikke opplysninger i våre arkiver om automatisk fredete kulturminner i tiltaksområdet. Vår kunnskap om kulturminner i nærområdet samt en vurdering av landskap og terreng, tilsier imidlertid at slike kan være bevart. I henhold til kulturminneloven § 9 må vi derfor utføre en arkeologisk registrering før vi kan gi endelig uttalelse til tiltaket.

...

Om det viser seg at det er konflikt mellom et automatisk fredet kulturminne og tiltaket, må det søkes om dispensasjon fra kulturminneloven. Søknaden utarbeides av fylkeskommunen og oversendes Riksantikvaren for vurdering.

...

Eventuelle spørsmål kan rettes rådgiver Line Grindkåsa på telefon 35 91 72 97 eller 409 12 386.

Vi gjør også oppmerksom på meldeplikten etter kulturminneloven § 8 andre ledd. Meldeplikten oppstår når det oppdages automatisk fredete kulturminner som ikke var kjent på forhånd. Bestemmelsen legger et klart ansvar på tiltakshaver om å følge stanse- og meldeplikten. Tiltakshaver skal forsikre seg om at de som utfører arbeidet på stedet er kjent med stanse- og meldeplikten, men det er tiltakshaver selv som står ansvarlig for at fredete kulturminner ikke skades. Telemark fylkeskommune er rette adressat for en eventuell melding. Om det påvises automatisk fredete kulturminner er det Riksantikvaren som avgjør som arbeidet kan fortsette og vilkårene for det.

Hensyn til nyere tids kulturminner

Det planlagte minikraftverket vil ligge innenfor sikringssonen for det omsøkte verdensarvområdet, som er av nasjonal interesse. Hensikten med denne sikringssonen er å ivareta landskapsrommet og siktlinjer innenfor dette området.

En utbygging må derfor i tilstrekkelig grad ta hensyn til de nasjonale kulturminneinteressene i området, spesielt med tanke på fjernvirkning fra Tinnsjø, og fra det omkringliggende landskapsrommet mot Tinnsjø og tiltaksområdet. Tiltakene bør ikke ende karakteren, eller opplevelsen av landskapet innenfor sikringssonen. Særlige områder å være oppmerksom på er landskapet nært fyrlyktene, som Urdalsodden, fredet som en del av Rjukanbanen etter kml § 9. De deler av elver og bekker som er synlige fra Tinnsjø, og landskapsrommet omkring, bør i liten grad påvirkes på en måte som endrer opplevelsen av landskapet, eller landskapets karakter.

Slik planene for utbygging av minikraftverket er presentert for oss nå, kan vi ikke se at dette vil ha en negativ innvirkning på de nasjonale kulturminneverdiene i området. Vi vil anbefale at størrelse og utforming av kraftstasjonen tar hensyn til fjernvirkningen fra Tinnsjø.

Utover dette vil vi bemerke at tiltakene vil kunne gripe inn i kulturlandskapet rundt Negarden Urdalen. Vi vil anbefale at tiltak og anleggsarbeid/-trafikk som kan ha innvirkning på eldre kulturlandskap skjer så skånsomt som mulig, uten unødige inngrep. Og at landskapet i størst mulig grad blir tilbakeført i etterkant av arbeidet.

Hensyn til friluftslivinteresser

Det er ikke registrert verken turstier, statlig sikra friluftsområder eller andre viktige friluftshensyn i området. Ifølge søknaden er det heller ikke registrert stedegen fisk i elva. Tiltaket vil av den grunn ikke ha overveiende negativ konsekvens for friluftsliv/vilt/fisk lokalt eller regionalt.

Vurdering

Det regionale kulturminnevernet har ingen innvendinger mot det planlagt minikraftverket i Urdalsåi. Det er imidlertid uavklart om tiltaket vil komme i konflikt med regionale og/eller nasjonale arealbruksinteresser (fortrinnsvis automatisk freda kulturminner). Telemark fylkeskommune vil av den grunn ikke gi endelig uttalelse til tiltaket før undersøkelsene etter kulturminneloven § 9 er oppfylt, dvs. at de varslede undersøkelser er gjennomført.»

NVEs vurdering

Urdalsåi i Tinn kommune har et nedbørfelt på 20,1 km² og en middelvannføring på 358 l/s ved det planlagte inntaket. Alminnelig lavvannføring er av tiltakshaver satt til 44 l/s og planlagt minstevannføring det samme. Dette er i samsvar med vannressursloven § 10, som setter krav om minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring for anlegg uten konsesjon.

Telemark fylkeskommune skriver at det ikke er registrert automatisk fredete kulturminner i tiltaksområdet, men at kunnskap og vurdering av området tilsier at det kan finnes automatisk fredete kulturminner i tiltaksområdet. Når det gjelder nyere tids kulturminner ser ikke fylkeskommunen at tiltaket vil ha negativ effekt på de nasjonale kulturminneverdiene i området, så lenge utbyggingen tar hensyn til fjernvirkningene sett fra Tinnsjø. Det regionale kulturminnevernet har ingen innvendinger mot tiltaket. NVE minner om undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9, og mener at forholdet til eventuelle kulturminner kan avklares gjennom kommunens behandling av tiltaket etter plan- og bygningsloven.

Kommunen opplyser om at det ikke fins særlig verdifulle områder langs Urdalsåi. MIS-registreringer og registreringer i Naturbase, Artskart og Vann-nett støtter opp om at området ikke består av særlig hensynskrevende naturtyper. Søk i Naturbase (13.4.2014) viser ingen registreringer av viktige naturtyper i tiltaksområdet til det planlagte kraftverket. Det er registrert lokaliteter med MIS-verdi i nrområdet, men ikke i det aktuelle området for utbyggingen. Inngrepsfrie eller vernede områder blir ikke berørt.

Naturmangfoldloven legger føringer for bærekraftig bruk av norsk natur og legges til grunn i NVEs vurdering. For å kunne oppfylle forvaltningsmålene i Naturmangfoldloven §§ 4-5 er man avhengig av godt kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 8. Dersom kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig skal føre-var-prinsippet benyttes, jf. naturmangfoldloven § 9. Med bakgrunn i informasjonen som har nådd NVE, egen befarings og søk i Artskart og Naturbase (13.4.1014) er det vurdert at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å vurdere konsesjonsplikt.

Det er ikke påvist rødlista arter i tiltaksområdet, og området antas å ha vanlig artssammensetning. Det er ikke registrert fisk verken i Urdalsåi eller Sønstevatn som Urdalsåi renner ut fra, og elva har heller ikke anadrom strekning.

Med den tilgjengelige informasjonen som bakgrunn, kan ikke NVE se at naturmangfoldet skal bli nevneverdig påvirket av Urdalen minikraftverk.

Urdalsåi renner i en skogkledd li ned mot Tinnsjø. Den eneste bebyggelsen i nærheten av elva er grunneiers egen gård. Det går en skogsvei langs deler av elven, men denne er ikke nyttet av andre enn grunneier selv. Elva renner delvis nedsenket i terrenget og vil ikke være synlig fra verken vei eller ned mot Tinnsjø. Elva er dermed ikke noe viktig element i landskapet. Tinn kommune opplyser om at området sjeldent benyttes til allmenne friluftaktiviteter, og NVE legger dette til grunn for vår vurdering av at interesser knyttet til friluftsliv og landskap ikke vil bli nevneverdig negativt påvirket. På befarings så NVE at framføring av rørgate på noen partier vil være teknisk krevende og kunne gi stygge sår i det nære landskapet. Det var noen steder trangt ned mot elva. Vi ber derfor tiltakshaver og kommunen om å være oppmerksom på dette i videre planer. Vi minner også om at det under anleggsarbeidene i størst mulig grad skal unngås å berøre elva og at det skal stå igjen kantvegetasjon langs vassdraget jf. vannressursloven § 11.

NVEs vedtak

Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at tiltaket ikke trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

Vedtaket forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med framlagte planer. Dersom planene endres, må tiltaket vurderes på nytt. Iverksetting av konsesjonspliktig tiltak uten nødvendig konsesjon er straffbart etter vannressursloven § 63.

Vi gjør oppmerksom på at selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven, gjelder aktsomhetsregelen i vannressursloven § 5 og vannressursloven § 41 om nedlegging av vassdragsanlegg.

Denne avgjørelsen gjelder under forutsetning av at tiltaket settes i gang senest innen fem år fra vedtakets dato, jf. vannressursloven § 19. Det kan søkes om utsettelse én gang.

Med Urdalen minikraftverk i drift skal det til enhver tid slippes forbi inntaket en minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannføring, oppgitt i meldingen til 44 l/s. Dersom tilsiget er mindre enn fastsatt minstevannføring, skal hele tilsiget slippes forbi inntaket. Det er en forutsetning for vedtaket at det skal være et arrangement for minstevannføring.

Videre saksbehandling

NVEs konklusjon bygger på de opplysningene som er gitt i meldingen av 3.7.2014. Ved endringer i planene må ny melding sendes, slik at NVE kan vurdere konsesjonsplikten på nytt. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater, jf. forskrift om el-sertifikater § 9, 2. ledd, bokstav a.

Vi understreker at dette vedtaket ikke gir tillatelse til bygging. Tiltaket som ikke trenger konsesjon etter vannressursloven, skal bygges etter reglene i plan- og bygningsloven. Kommunen skal først vurdere utbyggingen i forhold til gjeldende arealplan for området, og fastsette om det må lages ny reguleringsplan for området eller om det kan gis dispensasjon fra gjeldende arealplan. Tiltaket må så behandles som byggesak i kommunen. Tiltakshaver må selv ta kontakt med kommunen for nødvendige avklaringer og for å få de nødvendige tillatelser.

Videre gjør vi oppmerksom på at tiltakshaver selv må avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt som følge av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.

NVE har ikke vurdert om det er ledig nettkapasitet på alle spenningsnivå. Det er tiltakshavers eget ansvar å sørge for nødvendige avklaringer. Vi anbefaler at det tas kontakt med lokal områdekonsesjonær for slik avklaring.

Har kraftverket en merkeytelse over eller lik 100 kVA, gjør vi oppmerksom på krav om forbruksavgift på elektrisk kraft, se rundskriv om dette på www.toll.no. Rundskrivet kan også fås på nærmeste tollsted.

Igangsetting av kraftverk skal meldes inn på skjema som finnes på www.nve.no/Rapportere-og-soke-til-NVE.

Om klage og klagerett

Klageberettigede kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Orientering til kommunen

Kopi:

Fylkesmannen i Telemark
Telemark fylkeskommune
Tinn kommune